...et invidia deo
...r. ꝯposuere in
...r scel. sunt reddere
...nqs. ipse h facit
...agnoscis deos t ꝑpicios. ꝛ h ostendit
... emathie quasi iam ꝑterito. nec tantum e ibi gestum ubi
... bn hic. nam hic habuisti iusta causam. ꝛ sinum q.
...ne ci. b. melior causae dico. ꝛ si in h solo.
... igdi cutesare. s. sic debilerda huc fugant. ita
...rat cast. alii colles muniti las ascendere cod
...ollibi. t aux. u. desidat illos inopes ... cingere
...clevant eos ponere castra iuxta aqs. in har...
...u clausis ꝛ h facto fert u hostes. ꝛ h d.
...unt spes fuge. int fectis equis damna
...e aliqd frixiunt. lo uolo ut sub ... har
...ncatur. tn ingratis. u sine damno uict
...isale sententiam ostendit ubi d. e n s ut adē
...ers intes ꝛ pdꝫ h. s. uelle mori. sic
... ualit fr fuisset incensu ꝛ qlia mentes
...ucia pectora gestant maiores aios.
...cit ostendit. sicut iuctor stat. s. ille q r esset
...uit ei mors. s. d nich/inup fec. te frigid torpor
...alo q habuit an q cutis strigeret. te. s. alligat
...nt sicca uulnera. ꝑ q ꝑdider uelle mori iam torpes
...c ipsas aq uenas. flumina ipsos riuos. puteus cauati
... istum montem foder tamdiu donec fodiendo iam uenerunt
...igium dr. ꝛ super ... hic nado ꝑmit puteus qui seru
...penit. ut ꝑdicam relicta luce. ꝛ q uis ado libens/laborantes tn
...uidam amnes uadit sybtita quierunt ex omi parte ibrib;
...ꝛ cum aq n inuenisset ille laba adaux sitim ꝛ h d. te iu
...o multo sudore iuuent dico lassata duru ꝛc. ꝑ me
...filicit ꝛ h m ꝛ uos o aq ... causa ut min posset pati siti.
...ndam sitim. q. d. ut magis posset pati sitim abstinuer se acibi
...ostend eos siti strictos subiung. sim olli arium ꝛc.
...illam aq q nolly bibere ꝑcepto alicuius medici ... siscira
... tc bibit. ꝛ ꝑb defend dedicionem q ꝑea fecerunt ꝛ ꝑssere
...h palmite arboris. aut tenera medulla. ꝛ ado s. strict
...tunati iam possunt esse fortunati respectu hor q hic pat
...num biber. isti aut siscius ibi esse uenenum tn biberent
...barbar ꝛc. tanq illud q pirrus rex e... pirotarum
...fontes ueneno. ꝛ sic euasit eos. mari... dictam e et
...a ꝛ n mirum siscientes bibe ... torent uiscera flamma
... ꝛ siccant ꝛ sic marcescet. ꝛ q uis sit stricti. tn n dv
...ra ꝛc. indigentia aq satis adaux sitim ꝛ h dq; adaux q
...es s ꝑpli. q sicareant aq. leuis pacium. cum n iudent eum
...epositis. stetit an pedes uictoris. an pedes quidem stetit
...maiestas. certo omia uicti tr ꝑore ꝛc. q. d. nec ita
...experꝫ. nec ita isti tanti cas expetent. s medium
...d. uicti qde sitm ducis. lo securum pectꝰ qr nichil
...c sunt uba ill. sine facta ꝛc. q. d. succedat in
... peta att salutem. q debes ccede. nam aquin ct studius
... ill ... aras h oq ... q hic patet ... sufsunt
...meram q. d. V ... laborare ad ... dum

(1)
IV 244–423

tirarū facia

cesset pōpe

oro relicti pī

m bella nec c

ynū h q iuncas yc. pñta petim

petuntur l duoc ocia subiung. vita

pugna [illegible] pena q nih s passu ill

y dandis y accipiendis t q dat uicto

p custodiuos amultib; cesaris. y tan

y multis ortauit aiam c tinuus

y q illi qia defecerat sola aq

ptantis diuicus laborat. q

gia rerū luxuries yc. H a

fecer. y h d. Nobilis bachus yc

uinū q nesciebāt y sub q

ere uires aus. tc religr arma

alus. q p n poss facere y h d. e

io penit y eos petit. s. q passi s tam

penitiut p a t s pace donata yc.

passos y passuros y sus uictores y h d. Ne

yc. Et uincendū totiens. v multotiens. u

lab. a successib; e semp sit eis p spa. io du

y q tot picula istat nob. felix ille qui potuit ia

felices q h cōmoda h t yc. plia fessos yc. Sua t

aliunde diducti coloni erāt q p deuicti deduce

dū q n fuit desilis qui sciunt q loco debeant m

pot dici desilis peterianis qb; cesar uitā dedit.

h d. fortuna remisit h q; omis ille uitā securi. s.

ygiare q r auctor salutis q reddid ei salutē y s

optant uincere h d. Sic plia soli spectat yc.

supperetū y aff. s; n sic ubiq; ntg ei q fortuna

partes cesaris q o ctauius q p fecat pōpei [illegible]

rianū ducē i qdā colle iuxta mare. q anto

uoluit ex illo colle tende isidias pōpeiani. ibi

piretis. q audiens basil. cesarian dux armata

ripe. si aliq m antoni y alii poss ad eū fuge. u

dent y h d. Qua maris adriaci yc. Adria rauen

longa un salon filii apollinis. q salonā deuic

currit inoccidentē. Molles zephiros d q

residens yc. Continua residebat y potuit. Nā ibi ip

fames ndnaret terra illa. h d. Tum abicursu yc.

nec pascua sunt ibi eq eqs. nec seges. h e n pabula

antoniu s. qibi erat spoliabat capū gmine y dēt

tantā miseriā ibi paciebant ubi uide basiliu

fece noua instrumēta nauium. io ne piratæ poss

y h d. Noua furta pequæ fuge. v. pfect nōs. Nā la

q c posuer tbes in area y in circuitu, cu p pos ut s

ne poss piratæ sagittare eos q cuppe erāt ligat

alnos uoc q in utraq; frōte erāt obliq lat alui

latib; a obtectis a cuppis muniet eodē m y

h [illegible] eodē m [illegible] in. v. a fronte

2.3
8
KJ 363

[illegible] ad [illegible] tenere [illegible] pacem [illegible] ponto [illegible]
[illegible] t omnium hac uirtute [illegible] repulsis
subiung [illegible] cogitatione. non magis lassat quam mare [illegible]
alti monti. Cum prius fuisset [illegible]. et non licet
uiuat cum. sicut uiuat padum effundere septem capos.
[illegible] senserat [illegible]. Speculum uocat montem aptum
signa uentis ruine iam frigidus ipsa pax loci ascend.
[illegible] uentum. et hic est quod d. Et pompeium dest. et somni mout fu
[illegible] torto. id est in tortum. quem fuerit [illegible] et hic
[illegible] pcellam uocat a cyrte sol filius qui in cyrreo monte
[illegible] pompeium. non ipse erat obs. [illegible] retexerat
[illegible] non alte timuit quam timerent qui habitant iuxta
[illegible] cauernas. Enceladus fuit de gygantibus. [illegible]
[illegible] occidit hostibus. Ac si d. quod est ad utilitatem hostium
[illegible] cuiuslibet armi potuit esse ciuior. usque dum cogeret
[illegible] i legibus. si nulla uicto taliter se [illegible] [illegible]
[illegible] uocat uictoriam [illegible] que fuit in emathia. [illegible]
[illegible] regnauit. et hic qq [illegible] cesari. pugnasse apud epy
[illegible] congrendi [illegible] [illegible] unice non flesset
[illegible] multa fecer bella. Et hispania non fles
[illegible] in hispania. [illegible] infectus gnev pompei. maior
[illegible] non conuenisse quod po[illegible] infectus a tholomeo. Nec
[illegible] pugnauit cum iuba affricens. cum deuicto non conces
[illegible] cum ille ide fe[illegible] penorum que ubiram. scipio etc.
[illegible] qui deinde ca[illegible] [illegible] uiuum dicit istum placasse
[illegible] cato infectus e[illegible] uticam. Inde patuit exerci
[illegible] non tenuisse [illegible] gladios. Miles cesaris fu
[illegible] deserit epy[illegible] [illegible] emathiam. pompeium uolentem
[illegible] roma [illegible] [illegible] et hic est quod dicit. Comitem [illegible]
[illegible] sequi arma [illegible] cumque posset eum fugare. Iste red
[illegible] [illegible] hoste reddere se pati sic ce
[illegible] darent licentiam militibus. quod non
[illegible] non de[illegible]. Et ostendit quod non sequitur ai di
[illegible] patiatur patria pro eo. Nam in principio hic se
[illegible] mali patere pro me patria. et [illegible] eqpoll
[illegible] omnem laborem patiar. dum hic sit [illegible] pona
[illegible] dum bella relegere transcendi etc. Sic
[illegible] ica parte quam candaina apud uastos salt
[illegible]. Candauia silua est emathie. et describit the
[illegible] ut tam scelus ibi fieret. Duo montes
[illegible] quo sol oritur in hiemali tempore. et hic est quod dicit. ossea
[illegible] horis noctem hiemem. pelion uero opponitur in ea par
[illegible] est quod dicit. Cum altior estas etc. Estas uocatur altior
[illegible] ad cancrum. et pelion opponitur umbram nascentibus
[illegible] thessalie. at othris est a meridie. et tamen cum maxi
[illegible] solsticiale apud [illegible] leonis. quia duplicatur not
[illegible] possit dici. quia cancer est [illegible]
[illegible]. Solsticiale dicitur simile solsticio [illegible]
[illegible] dentem uero est oposita pindus. et hic est
[illegible] ab occidente. A septentrione est oppo
[illegible] sentiunt boream quam uentus uen

a septentrione. Et p̄ h̄ ꝙ noc̄ altitudinē mont̄ ꝑ h̄ os
t quē ad estatē cū ē partis noctē. t. ꝙ i toto ann
ursa. ꝗ sep nob apparet. Et ꝗ ex oī parte emin
liuolis ꝙ li exposit hos int̄ montes. ꝙc. n. u. h̄ dr
tatio . . . repon . . ꝙ locꝰ delectabit. n̄ ꝗ te eēt
. . . da . . addit pelago. ꝗ n̄ potat ext
li habebat peū su . . iplere illā uallē. Ideo ꝑ fuit
li facientē emin . . emathia ꝗ uis pelion eēt
abiūicē. iō q; ꝯiūx . . erāt ꝑ mediū illū. Venit
uiā aq̄ ꝟ ossa ꝯiūx̄bat pelion ꝙ pelion ungit
nox meli mansit . . li dic̄ ꝑ cunle. b. ꝗ ibi p
rege pars emathi . . . arsaba dicta ꝟ apharsa
salia subiungit. scꝫ . . ū achilt filii tinctori
nox phalace . ꝗ tang . phalace ē ciuit. ibi fu
ctorū iuxta tiā ꝗ . . ason cū uiri pauret
nox. iō dic̄ dorion eē . . le . . montiū quē pieridi
itin. ꝙ tinctū emin . . . libes eminens. fortis pie
leuabat tras amiciis scꝫ herculis sagitti. olel
philocteres fili ꝑeantris . . eut comes quē hercule
hoiem perit ne alic . . . corporis reliquias idie
pot uocari . . adinst . . egnau ibi elect ap
ibi natꝰ fuit. ē pat re . . ibi. ꝙ argos eminens
hoēs. ibi oli uuitebant . . t eo ꝗ etiā ducebat
net. ubi fabula. ē. . . . . . uoc theba. ꝑ ech
fuit de illis ꝗ remanserunt . . ꝗ . . ē de dem
nx ubi agauis iops uiti . . . a fi . . . colli
ē sui ꝗ tā paruū rapp . . . en . . . . . dicitur
. . ino fuere filie cadmi . . . . ū ba
thebanoꝝ . . . . ima creden
patria ē . . . . corpo . . . ē d . . cessit
paruii qui ge . . . . . . flum . . . . . . ū mare ꝑ q ill
eadē palude labit . . cabul . . . .
ioui ꝗ iupit habuit ꝗ fur . . . . . o dep benōl
nō uix recep . . . ab eo . com . . ego i . . odia
to iouis . . . uino . . . subposuit . . filiū ꝙ ꝑs
cepi . . . ane forma i egypto ioue rogant . . ē uocar
ꝗ pene . . . gener oblimat ꝙc. Cneus fuit . . . thoei
. . . . herculis ꝙ achelois fluuiꝰ ibi . . . be
. . . . ē. hic achelous ad echinadas insulā fu
gener . . . . ꝗ locat meleagreā calidon
agēt ꝗ . . . . auunculos suos
se dedit . ꝗ . . missi fuit . . . . he . .
. . calidonie . . . quē . . . . he . . .
. . . . Et . . . . ꝗ . . . . ꝙc. Et . . .
apollo admeti regis . . . .
cauci . . fulmina . . . . . . sculapiū ē
rogau . . . .
. . . .
. . . . noīs poss uenire ad ma . .
. . . . . ab illa palude accip . .
. . . . ꝙ in ꝯmot moū be . .

ħ Seu tonitru ꝫc. tela iouis uoce subitina.

ostnd n ee miru si ipsi psente potuerit p illa signa futura malu cognosc[illegible]
[illegible] loci si cognouerit [illegible] expolt. augur sed n zeugaucio colle
sed n fumiger apon de ipis ei. ꝫ [illegible] memoriu timaui dispit. ille augur dec.
ueni sūma dies ꝫc. Dico si pgisse si ita fides ē memorantib. eapon sed fumifer dr
go q nebule ibi habundent. Timauus ē flum̄ ueneciā q antenor regnau. Et
pon dūsas opiniōes nū potuit illud sapr[illegible] eu totu aera p̄ nos planeta q i
ipso aere discrt. q uis celu fuit discors a plane. s. tn illa discordia facta ī ɔcordia.
ex ipsa diuturnitate. ꝫ ī illā ɔcordiā uid ire. ac si. d. vidat planetas alit se hre qi
firmamtu q ꝑ polos nos septetōne ꝫ meridie. Seu ꝫ aliquē dm uid stare i ętre.
Sure ꝫ ipallore sol. h notaui. Et n miru si potuerit ꝫ illi h notare. cu ab initio mun
di n fuisset tal dies creata. q dies explicat. i. fac. Et n solu ille h ꝫ n ē aliq pars
mundi si eet ibi augur q possit, ibi discerni illud malu. Et h expolt. Et h expolt. Si meri
[illegible] p perittu augure notare. Cuncta illa noua signa celi ꝫc. Hc poeta iduc ex
[illegible] conpaciōe dolendo. q salte hos duos n in[illegible] tot signa. ita dicns. Dē celu uaca
[illegible] suu natale moru in si malu ɔsignarent. Te ē hq sci
tu p [illegible] 7 adhuc sciet p longu tēp. p fama. t p scrypta mea. ꝫ h expolt. Hec
uenie [illegible] ad sera gnte. sed ad pplos nrorū ꝫc. Mouebit spē uincendi. ꝫ metu
ꝑdendi. [illegible] optabit ut uinca[illegible] q tn nil uelebit [illegible] dic ut
ostndat [illegible] sumos fuisse ꝫ adult [illegible]
[illegible] furentib. q facto descēnd [illegible] descend. stetit certo [illegible]
at ab adūse. an phebi. p si nos mal [illegible] solt fieri pos [illegible]
sem erd[illegible] ostnd. o tentile [illegible] cornu. cu p̄ma [illegible]
dic [illegible] q solent ire [illegible] solet imper fieri. io ibi [illegible]
melires [illegible] posuit [illegible] i dext. c.
lo dic [illegible] i medio. ꝫ morm
popeio [illegible] posuit [illegible] Ponticu eq
tē uoc illo q de [illegible] regib subdite romano [illegible] teneis.
capo. Numid [illegible] populi. Et alia parte. o galli ꝫ de ii i cesa
re. quē ex longo habu[illegible] scuta q fuit de corrigiis. set de neruis bov.
Noctat poeta ut [illegible] morerant secu. ꝫ sic hat si pereqs. Videt illud
tēp aduenisse q se [illegible] ut daret ei copia pugnandi. io mille uor q n po
[illegible] pati mora. Vt cu tam [illegible] magna delibatioe [illegible]
[illegible] uicupare
[illegible] dampnare. ut quile nefas. q factū erat. Sensit ialtā partē casu euenire.
[illegible] partē n erat cert ꝫ h dic. Sensit ruinā futurā casura. [illegible] dispositionē
[illegible] dubi q n dimittebat timere. cu tā bn euenisset [illegible] parte q
[illegible] bn eueri. n dimittebat spare. p timuit de in mensit formidinē. q iner
fiducia q nulla ē melior adhortandu uulgus ꝫ sit. h s ei uba. O mile domitor
[illegible] undi. q es fortuna m. r. ꝫc. du uos habetis que sit cesar futus. ac si. d. si uos
aceriti fiā magn. alit ero oppbriu. i. alit. i manib uri habeti illa q q potestis me face
magnu. set p gladios. hac pmisert ei ad undā rubiconis, pmittendo se oē subire pculū
ꝫ face ciuile. b. Sye ē diei mouim arma. ꝫ i q dic d tului recupere illos triphos q
tēp denegau nob redeuntib a gallia. Et i hac die potit discerni q iri iduit arma.
Ita q uincet iri iduit. ꝫ uict erit iputabit nocens. Et debeti si face p me. cu ma
iora ia fecistis. ꝫ h dic. Si p me patria ꝫc. Hc dicit gladiu uiri i culpa. ꝫ ab hac ex
solute cos. q faceret uincendo. Ita n absoluerit iudicabimini ab ipso hoste fuis
se i culpa. ꝫ h expolt. Nulla manu. Maxime io debeti face. q. n p me h p uos
pugnans. Ita ut ē liūs i oē. uolo singlari uti uita. ꝫ io efficere hoste ut regne
ti mea iuidia, ꝫ tristitie causa. q. d. q ipsi iuiderent in uenire triūphu. p illud adh
uenisti q potesti regnu adipisci. Et q potestis face sn effusioe sanguinis. cu mag
cucurrisseni i studiu tudenoi. Et si qq. peerit uob. q alit n itelleg aliu ꝫo solo

AD BIBL.
UNIVERS.
MONAC.

clamore [illegible] extrebuit. Vnus e aggiat multa fece. a q hodie alienabitis. et ad ipsa
ministerio [illegible] mea [illegible] [illegible] [illegible] bell[illegible] romanorum. Et hic exposit[illegible] [illegible] magne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et qualis [illegible] [illegible] non oportet nos pugnare. s. solum [illegible]
[illegible] Et [illegible] hodie quod pompeius uincendo omnes illas gentes non promeruit unum solum triumphum [illegible]
[illegible] multos habuisse. et hoc est quod dicit. Sed palam gentes non esse uni triumpho qs. et c. Hoc quoque hortor
uos quia non curarem armenii quis sit romanus princeps. et tamen non curant. quia nec parum sanguinis
uellem amittere ut pompeius uinceretur. et hic exponit. Armenios ne mouere hic scilicet cui ducis sit ro
mana potestas. non certe. Nam quisque barbarus non uult preponere pompeium rebus hesperiis cum minimo
sanguine suo. Gauderent dominos. id est grauiter ferunt esse per hunc utrumque dominos. Pompeium nec intelligere pos
sunt. nec diligere. Me autem fortuna commisit talibus quos bene cognosco. et hic erexit. Cui non mili
ti ense et c. Vere dico uere pignanam gentes quia uincetis. id est uictoriam in manibus habetis. quod dico
si ea que in uobis uideo non me deceperunt scilicet truces facies et c. Et uideor spectare et c.
Et possem dicere multa de probitate et strenuitate uestra. Sed moror mea fata. Date
ueniam [illegible] bella. mihi dico trepido spe. ac si d. sicut ex nimio timore trepidat
aliquis. ita ego ex nimia spe uictorie commoueor [illegible]. Et nimio spe. quia numquam uidi superos
datos tam magna. et ita [illegible] uoluntatem meam. Licebit mihi [illegible] dare. et [illegible] concessit est hesperie hic
ut dat mihi talia. an concessum est aliquo motione ipsius firmamenti. an ab aliquo planeta. ac si d. per
mittitis hic polo. ostendente in motione sua. an aliquo planeta hic ostendente intendo esse sum
pt solui. Fert merces. ac si d. licebit. nam necesse est ut aut merces aut pena paret. Illam
hic penam spectate cruces pena paratam cesariensibus. hic spectate quod minantur hic caput dare rostris auium. Et
uidete illos circa uos fusos. et hic est quod dicit. Reclausi [illegible] campi. Et sperare potestis hic. quia pugna
tis cum syllano duce. et cum sylla nulli pepercit. sic nec iste. Tanquam si quod pompeius fuit sylle discipulus.
Ibi non est mihi cura mei. quia ueniam in honestam mortem. scilicet efficiam me antequam uideat me uictum.
et hic exponit. Et cerni me fodientem mea uiscera. quia non dum rexi per me hoste uicto. ac si d.
antequam secundum conflictum incipiam. si uideo male euenire efficiam me. quod non potuit omnes facere. Longe
illud quod in primis scindit acie. demum [illegible] reuertitur. Tercio autem uincit ut pot. Fili quorum causa et c. ac
si d. pugnate ad hunc fatum illum uincere qui ad utilitatem [illegible] pugnat. et hic dicit. ille uincat
qui non putat hic esse utile uindicare se inuictos inficiendo eos. et ille uincat qui non credit suo ci
ues fecisse nefas. ideo quia tulerunt signa contra illum. quod pompeius [illegible] sic apparet in priori bello apud e
pyrum. Illam nulli te pepercisse. et hic exponit. Cum pompeius tenuit ex omni parte uestra agmina. et non [illegible] quia
[illegible] te fuit uetita mouere. et c. Et quis [illegible] [illegible] expetent ut numquam eis par
ceretis. tamen uos hic oro ut parcatis. Dumque fugerent illis parcatis ut ciui. Sed dum steterint
parentes habeatis ut hostes. Vultus quos cernitis digni uenerationis alibi. illos [illegible]
ac si d. Nec patribus parcatis. Nec non [illegible] [illegible] consanguinitati cum uulnere. [illegible]
[illegible]. Si quis in pectora cognatorum [illegible]. [illegible] iugulum illi tanquam sceleris ignoti hosti
[illegible] Sed tamen hic permisso. Sternite iam uallum. ut non duudat acies in eundo. sed simul omnes
[illegible] ne sit inimicorum castra ibi ponatis [illegible]. habita uictoria. Pesaque [illegible] fuit ei in [illegible]
structione castrorum ita ad ipsos. et hic dicit. Queque tenet [illegible] id est officium munus. Et hic facto rapti capiunt
arma. concerere. quod duo rapti capta. capiunt bonum omen belli. Adhuc et dicit bonum omen
belli. [illegible]. arma cito concerere. Ceres ideo dicit quia solent deieiunare antequam irent bello.
[illegible] ut solum mihi ad cererem referamus. Te excipiebat panem sicut non communionem. ideo quia ca
piunt flagia belli ingluttiendo. Et non fuit ars duci. Nam si omnes essent socii pom
pei. sic gereret cesar. Et omnes quererent regnare. ut cesar querebat. non magis essent domini in mag
num. Et hic exponit. Si locasse [illegible] et c. Nec cesar quod cum pompeius uidisset torpuit. et hic dicit.
[illegible] ut hostiles et c. Quia erant soliti uide cum ire ad rapiendas segetes. nec [illegible] [illegible]
Committe moram belli. nihil est aliud quam differre bellum. Et quod timuit arma. quamquam solere
fuit timere. hic fuit malum omen. Et quis timeret. tamen ostendit se non timere. hortando alios.
hic [illegible] est illa dies quam uestra uirtus desiderauit. et finis adest. qui effundit uires. nam sumus
est extremum opus. scilicet opus ferri. Et quia hic hora tenet uos omnes. ideo quod querit pacata et c. [illegible]
[illegible] me cum [illegible]. Ideo dicit pacata reponere. constituta posita esse in campo illo. quia aut [illegible] amittit.

Margin (left, vertical): h. s. pena uobis paratte et hic dicit. Pena parat

VII, 346

... et hic exponit. Sine hic quod ...
... acquirent l. terra ... illud habent in(n)ocue causa. et a dii iuuabunt nos
... a. sub cesare regnante non esset toge ... et tamen uolent sancire
... uel ne destruxisse. et hic idem patet ... ut me seruent adhuc ut ...
hoc mea uocant ipsis uerbis. Hic quoque post nos hortatur. quod hiis fere totum mundum. et hic
exponit. Emeritis quod possent uincere. sed clari uiri sponte et subiere hec pericula. propter hoc quod dicit sacra
imagine nos emeritos milites. Et non mirum si isti boni sunt nobiles. cum et erant nobiles quod
quod fuerunt fuerunt ab initio mundi. si hodie uiuerent. et hic exponit. Si fata dedissent his
temporibus et cetera. Prouenientes fati ideo dicit. quia alter dedit se in sannitico bello. alter in gallico. ut et
exercitu ei uincerent. Et orientales gentes sunt nobiles. et innumere urbes sunt hic. tamen sed quia
romani aliqui duces numquam extiuere ipsa. nam uiuunt toto orbe. Et hic ostendit remotissimas
sed quod sunt sub aliqua parte zodiaci. et quod sunt sub septentrione signiferi poli. sed quod hominum est sub septentrione
et sub borea mouent hic arma. Signiferum poli uocat zodiacum. et illam eandem partem nos ...
thon. Nothus est uentus qui uenit a meridiana plaga. et nota quod nos non sumus sub zodiaco ...
nos septentrione. Et quid tot sunt. ideo circumfusis ... cornibus colligemus eum in medium. Et ... pau
cos de nostris oportebit pugnare. cum ipsi tam pauci sunt. Adhuc est aliud quod maxime debet nos
hortari. Credite nos hortari matres. Senatus filios et cetera. Illi quod non est ideo nos rogat. quia uolunt
in libertate mori. Et ego et rogarem. si locus esset relictus precibus. nam per maiores rogat. non habet ...
locum rogandi. Et hic debemus nos commouere. quod ego qui iam sum exulabor. Deposco et. restitue ultima
fata quia deuiola sunt. sed ut in senectute seruiam. Extremum cardo uocat tempus senectutis. Nil du
ctum ... ciuilium flagitii pro uoce duci et cetera. Et placuit mori si timere ... i. si scire ita eue
nire sicut euenit. sed quod ad tantam miseriam debet uenire pompei. Dux supremi si locasset totidem
magni socero et cetera. et dux de pompeiani. diu flagitii et cetera. Et in inferet quod ab utraque parte. pari
cidium perit. quia ergo ei pugnabit pari metu. Nam hos i. pompeianos metus uarum cesari excitat.
Nam timebant seruitutem. Illos sed cesarianos excitat spes regnandi. Et quia ita adhuc e
rat. ideo fatiens id quod non corriget in longua etate. ut nacat a ferro. i. ipsi non pugnent ubi
ad longum tempus. Etas explerent. si illud dampnum restauraret. ideo non explebit. quia non solum ille
quod non sunt morientur. sed et qui in alio seculo debent nasci. et hic dicit. Auferet populos eius uenienti in
aliud euum. Euum accipit remotissimum tempus. et orbe accipit hunc mundum. et uolubilitatem annorum
Et tunc erupti natat alieni. cum is inficiet quod debet esse pater suus futurus. Et quod non auferet ostendit. tunc est
nomen et cetera. tunc est nomen cum res subiacet ei. tunc est fabula cum non habet rem suppositam. Et tamen
fabule. nam uix potuerunt notari ille nobiles ciuitates. et hic dicit ruine uix potuerunt. et cetera
Gabios. ueios. coram sunt nomina ciuitatum. Albanum decus uacuum. Vacuum ideo quia senatus non inhabi
tat. ... qui consules eligebantur fiebant ibi sacrificia per .iiii. dies et .iiii. noctibus. quod instituit
... na pompili. et non dicit coacta nocte. Ruinis uix potuerunt monstrare illa loca. Et hic non ex
... tate uenit. i. ex ciuili bello. et hic exponit. non etas et cetera. videmus uacuas urbes. quod est ciuile
... pauci sumus. et nos ideo ita deuastati. quod nos oportet uti officio boum. sed ut in ungarim
... et hic est quod dicit. Iuncto fossore et cetera. Et enumerat alias clades que per eandem causam euenerunt.
... nos uero dicit. dedimus eo clades. i. ad id cladis ne ciuile bellum possit geri tanto corpore. i. tan
ta multitudine hominum. et rei pharsalia est causa bene dico tanti mali. Nam aliud malum
superat illa ea que ... ex magnitudine nimia noluerunt scribere in annalibus libris. ... scribunt ... ne
illa. et istud non. et hic dicit. Canne cedant huic malo. canne dicta quondam feralia nam ibi pug
nauit hannibal cum romanis. ex anulis habuit .iii. modios. cum tamen soli nobiles portarent. A-
llia est ciuitas et fluuius ubi uero ibidem pugnauit cum romanis. Cedant recesserunt. et hic exponit. Roma
signauit tempora cannarum esse leuiora maiorum hec dicit nec uoluit. nec uult asscribi in fastis. Quod dicit
ista fata possent explere aera uestifera tantum. et cetera. qualiter hic posset fieri ostendit. Nam hi uiri
qui mortui sunt ibi possent computari pelli omnibus qui mortui sunt. uel corruptione aeris. uel morbo.
uel fame. uel terremotu. et hic post uero dicit. tremores laxos plena menia in precepsit. Quod dicit tectis dicit
uel quantum ad diuersas partes terre. uel quantum ad hic quod dum clauit ipse aer in firmat ... hoc omnia lon
gi ... uocat illos qui ibi sunt infecti. Nam hi debent creare alios in euum. Quod ipsi laborauere
construere longo tempore. illud fuit destructum uno momento. et hic dicit. Que roma tardius

71

[illegible] eueniret per ipsa ad pessima fata. Et quod tam [illegible] ostendit non dicit in omni bello de
[illegible] manis annis. Et [illegible] [illegible] [illegible] ce [illegible] romana
[illegible] uocant septentrionem et meridiem. Nam [illegible] restabat ut creare [illegible] non [illegible] quod dicit et
et dies uocat solem et lunam ac si diceret bene ille [illegible] [illegible] subdite erant quia sol et luna subiecti, ante et
[illegible] creare ether. Et quod per hoc nocte ostendit. set errantes stelle uidentur data esse romanis. Erran
tes stellas uocat planetas qui in ipso aere errant. Et nota quod alie stelle [illegible] uocat [illegible] [illegible] non alias
partes tigris. In acquirendo diu laborasti. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] etc. Et
[illegible] uocatur funesta. Nam hac die omnem honorem et libertatem perdiderunt [illegible] [illegible] dicit [illegible] luce
effectum est ut idia non timeat romanos. Et effectum est ut [illegible] [illegible] romani [illegible] [illegible] in
menia romanorum quos uetuit in primis errare. Nam hi faciebant consultum in romanum [illegible] [illegible]
[illegible] romana. nec autem erant rebelles facti. Et effectum est ut consul non primat sarmaticum aratrum.
Sarmatice [illegible] boemie [illegible] [illegible] certum et determinatum finem quousque [illegible] habitaret. Et ef
fectum est et quod roma numquam uindicabit crassum. et hoc est quod dicit [illegible] semper seuam etc. Et effectum est ut
illi qui fuerunt serui nunc sint liberi. et roma que fuit libera nunc sit ancilla. et hoc exponit. Et quod
[illegible] fugiens ciuile bellum recessit ultra etc. tygris est [illegible] torrente et uenit usque septentrionem et
uagatur. nec eius germaniam bonum [illegible] [illegible] ac si diceret ibi nunc iuuat libertate. Germania
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia prouincia. Et quia ad tantam miseriam uenit roma ut nec
[illegible] [illegible] ad tantum honorem. et hoc est quod dicit. O libertas. uellem ut esses incognita nostris populis. ex quo
romulus dedit nomen urbi. et hoc exponit. [illegible] primum romulus impleuit menia etc. Complere meni
a est dare nomen urbi. non [illegible] dabatur nomen antequam menia essent finita. Infami luco dicit propter
[illegible] quem [illegible] militem romulus. [illegible] dum [illegible] [illegible] de eius nomine ciuitatem uocaret. Iuuenantem
[illegible] ut in illius nomine uocaretur [illegible] cum mole augurium daretur. Et apparuerunt romulo [illegible] uultures
[illegible] non [illegible] Iste pugnauit propter senarium [illegible] quod est perfectus. ille non propter duplicitatem. Sed nos
[illegible] illud est dies [illegible] et [illegible] [illegible] pro bono augurio Et uellem et ut seruirent uos
subdita usque ad hanc [illegible] Et quod non seruiuisti in fuit causa brutus. qui expulit superbum tar
quinium. et in [illegible] et hoc est quod dicit. De brutis forte etc. Agere [illegible] legum est [illegible] in libertate. Sed
fiebat in [illegible] unicuique consul. [illegible] notabatur [illegible] libris nomine [illegible] consul. Et [illegible] per hoc quod dicit.
[illegible] nomen a consule. [illegible] qui illi qui suo domino quondam subditi fuerunt nec possunt dici [illegible]
respectu romanorum. et hoc exponit. felices arabes etc. Et cum nostra sors que tanta fuit nunc est ulti
ma. patet quod nobis non est numina. Nam si numina essent. scelera non raperent ceco casu. Et cum est
[illegible] iouem regnare. idem ualet ac si diceret non est iupiter et hoc probat. Nam si esset uindicaret hoc
nefas. mittendo fulmen. cum ipse mittat fulmen in siluas que nihil promeruerunt. et hoc exponit [illegible]
[illegible] ab alto etc. pholoe et [illegible] sunt silue. Rodope est mons. feriat potius hoc caput [illegible]
quod per [illegible] cassius ut dicat. Cassii potius feriat hoc caput quam [illegible] et sic profert [illegible]
ipsi ioui. tangens hoc quod cassius interfecit [illegible] in capitolio cum bruto. Adhuc ostendit eum non [illegible]
Nam cum uindicauit scelus factum a thieste inducendo tres [illegible] noctes. multo magis
uindicare [illegible] nefas. et hoc est quod dicit. Intulit astra id est noctem thieste id est dampnauit argos sub
noctibus illud [illegible]. Et tamen dabit diem thessalie gerendi tot similes gladios. set [illegible]
os fratrum et patrum. tangit de thiesta qui interfecit filios atrei fratris sui. et dedit ei manducare
et quia sol [illegible] [illegible] nefas [illegible] [illegible] in tres noctes. Ego dico iouem non esse. si quis uideor
facere [illegible] fide omnium qui credit iouem esse. dicam cum [illegible] uindicat hoc nefas. ideo quia non curat mortalia. Dii
non curant nos. tamen non impune hoc faciunt. Nam [illegible] [illegible] quod colentur homines ut dii. Numina dant
penas pro hoc quod [illegible] causa quare uindictam de eis sumamus. Roma ornabit recentes aras fulminibus.
dicendo posse mittere fulmina. et ornabit radiis id est astris. dicendo habere astra. Ut [illegible] [illegible] aug
[illegible] dicentem de iulio cesare. Ecce dionei processit cesaris astrum. Et quod [illegible] est [illegible] aliorum iu
rabit publius istorum nouorum deorum id est iulii cesaris et augusti cesaris. [illegible] agmina [illegible] et ideo istud spatium
non medium cito finiuerunt et ut hoc factum fuit ab illo loco iam primo spectat [illegible] id est quos ca
dant. aut qui in eos cadant. et hoc dicit. aut quorum [illegible] fata [illegible] sunt. Expone illa monstra [illegible]
dere parentes etc. Et quamuis noluerunt mutare locum. tamen aliquantulum dubitauerunt pugna
re. et ideo diu tenuerunt pila extensis lacertis. Vos tenuerunt per te crastinum. et ideo diu dem

AD BIBL.
UNIVERS.
MONAC.

La!

VII 471

e uinca materia laudis i. si seruit de se. d. si quod diligo coniuge dum e miser maximam adipiscitur
famam. Iuuat i. materia. nam nec iura legum nec arma sunt materia laudis. Et quia sim pot
laudari. io erige mentem. Fata uolet te deprimere. s; uirtus tua repugnet. Et debes me
amare cum sim uictus. nam maior gloria non erit tibi nunc quam quod olim amasti dum senatus et reges
sequebantur me. Dolor summus que uocat summum subiunge. set quod uetitus est augeri. iste
tat dolor est deformis marito adhuc uiuente. io deformis. quia ultima fides debet
esse lugere uirum. Ac si. d. in morte mariti maior affectio debet ostendi. et io maior
luctus. Quare deformis sit adhuc subiecit causam que dicit. Tu nulla tulisti et c. Dum illis
Ac si. d. quoniam mea mala fortuna est aduersa meis maritis. sicut patet in crasso. et nunc in
pompeio. uanam esse uincta cesari. et si ide euenisset ei. Cum uno debet esse pronuba.
erinnis potius fuit pronuba. Et umbre crassorum interfuerunt ad hoc ut illa copula esset mala. Et
quod male fuit ominata illa copula ostendit per effectum. Ego deuota illis manibus illud malum om
quod traxi esse tuli ciuilia bella. Nam dedi preceptos precipites et c. Accipe penas non glosesque; s; quas
ego libenter patiar. io uolo sibi pati. ut certa tibi pateat et obediat. et si est c. d. quod sit tibi. et c. Rigo
non uis inficere. saltem sparge mari. Rogo ut non facias. quod tamen mallem fecisse dum fuisti in prospe
ritate. Iustius i. purga tuas clades i. purgationem gratia dos famam de his cladibus quas tue s. Nam
Vcumque illi iacent quorum erant sustinere tuum. sicut senatores. ubi tu iaces. quia mortuus es. et
hic dicit. Vbicumque iaces. Hec innuit se adulari. et dicit ut se uindicet in ista. et parcat suo pompeio.
que dicit. nostros ultra thoros et c. Et quis magis non possit flecti ad fletum tamen ista commouet cum
ad hoc quod non potuit thessalia frangere. et hic notat. d. Sicca que; thessalia et c. Mitilenem
uocatur a mileto filio apollinis. hic sunt uerba illorum. Si nos in hic reddidisti famulis quod dignatus es co
mittere. nam nobis uxorem omnium hic quod ut dignoremur habitare muros nostros saltem una nocte.
Et hac de re. quod omnes positi in tanto habent nobis fidem. quid erit si hic remanserit. et hic notat
d. secreta reuise et c. Et si quis romanus huc uenit adorare i. uenerare hanc terram per
tanta fide. Et et hanc de causa debes hic manere. quia hic fecisti quod cetera loca possunt sperare ue
niam a cesare. et hic notat per fauorem. ac si. d. ut eis faueat cesar. hic loca iam habent enim de
reuerentia cornelie [illegible] alia causa remanendi. Nam hic terra tuta est. et hic est c. d. Quidquid in
quod iacet insula et c. Tertia est alia causa. quia scientes te hic habere uxorem. io certe te hic esse
uenient huc. Et [illegible] adhuc. Melius potest in noto loco renouare bellum quam in non noto. Illi
dicunt non habere unde possit restaurare respondent. Accipe templorum et c. Hic inanis aufer a nobis.
ne hic dicatur quod in prosperitate habuissemus nobis fidem in aduersitate non. et hic est c. d. Ne uideamur se
lix secuti nostram fidem. et miser dampnasse eam. Gaudet esse fidem in omne mundi i. in aliquam
parte mundi noverit. Quia credebat esse fidem in aliqua parte mundi. Quod commisi uobis
[illegible]pore mea ostendi me non habere aliquam terram gratiorem. Cum fugiens [illegible] seruit cesaris non [illegible] de
[illegible]pupi et c. per quod ostendi me habere magnam affectionem gratia uos. Materiam uenie uos corne
[illegible] Nam si eam tradidisset cesari possent promereri ab eo ueniam. et quis hic sciuisset non su
[illegible]erit committere eam uobis. Vos hortamini me multis modis hic remanere. s; sufficit hic
quod tamen feci uos nocentes. et io agitabo fata per orbem. heu quod ad hanc miseriam deueni. Felix
es siue aliis mittentem te in fide quod erit si pompeium receperimus. et hic quod hic non erit. non felix es. quia
[illegible] fidem. io dico perfidos et reges. nam certum est in quaerere in quibus terris sit fas. et ubi sit scelus. Et quia
talem ostendisti te gratia me. io omnium hic maxime deprecor ut des tales perfidos. Ego dico numen.
si quod adhuc est mecum. In hic similes ut dimittat terram et reuertere ut isti fecerunt. et hic est pollicetur.
quod mare subiacuit et c. Populus cernens pompeium ingemuit quod. Quoniam quis aduersa et fortuna mo
uerat dolorem. Ac de ista multo magis. et hic dicit. Ast cernens illam discedere quam uide ut suam ei
ue toto tempore belli emathie non ualde ingemuit. Et ostendit tantam dilectionem habuisse gratia
eam quod et si redire ad pompeium esset uictorem non dimitterent eam siccis oculis. Ego dico mirum
et possum dicere non potuit dimittere siccis oculis. Et quia tantam affectionem habent in eam subiecit
causam que dicit. Tanto deuinxerat et c. hos i. aliquis pudor deuinxerat. hos i. aliquos probitas. d. Et quis
adhuc eris stantis fati. tamen uix quasi maritus iam esset uictus. Imposuit mestam comitem ca
rine. et determinat tempus quoniam hic fuit. Et quia sol [illegible] dimidia a nobis recesserat. Hic
[illegible] Tytan iam demersus in pelagus [illegible]

VIII 75 - 201

dicitur igneus. quia per quasdam occultas alie planete refundunt ignem in solem. et sic hic dicitur inferior omnibus plane-
tis luna excepta. et sic planete. Sol vero surgit et sol in medio. et ita ordinantur. Saturnus.
Iupiter. Mars. Sol. Venus. Mercurius. Luna. Et cum dies iam accepissent nomina. viderunt hac ra-
tione ita esse ordinata. quia sol dignior est prima dies vocatur dies solis. Et quia post solem digni-
or est luna. secunda dies vocata est lune. Tertia dies a prima planeta super solem scilicet a marte.
dies martis. Quarta dies a primo super lunam. a mercurio dies mercurii. Quinta a secunda
super solem. a Iove. id est dies Iovis dicitur. Sexta a secunda super lunam. a venere. id est dies veneris dicitur.
Septima (ultima) a supremo. Nam vocabatur dies saturni olim. Non ad medios. quia nec ex toto discesserat
a nobis. nec ex toto erat apud antipodas. ita dico si qui sint antipodes. et sic exponit. Nec quibus est.
Et qualiter erat tempus. ideo cura cura cor eum urget. ad quam urbem. tandem quas ire reges.
Hec sunt adeunt ille cum tua arva mundi iacentis. id est depressi mundi dico super ha-
bentis nimios calores. et austrum quem sic nos remotissimam partem meridionalis plage.
Hec inde unde cum queritur de magistro navis de astronomia. et sic ideo fecit. ut sic in posset re-
movere curam a pectore suo. Ait. de cunctis astris. hic dicit de illis que naute solent habere
signum. querit per que notet terras scilicet affricam. asiam. europam. Et quia sic posset notare non
pelagus. ideo querit que signa sequitur secando ipsum mare. et sic exponit. Que sit mensura secandi et
[illegible] in celo. Exponit quod dicitur. unum petit terras. vel dicit quod [illegible] est. Due syrie sunt. syria palestina
que est iuxta ierosolimam. et syria sobal que est ultra ierosolimam. Et querit que sunt signa in plau-
stro bene dirigat cum in libram. ideo dicit quos. quia non omnes stelle ad eandem ducunt terram. Placitum olim per
noctem mobilem. quarto omnia silent. Quasi dicat laboriosa subiunge. id est dicit. polo nunquam stante. ac si dicit.
non sequimur illa signa que sunt posita in illa parte celi. non que sunt in plaustro. et sic est quod dicit. non sequimur illa.
Sed poti autem regimur puppes est. Nec intelligeret in occiduis quantum ad hic ut nunquam moveret subiunge.
in occiduus ideo quia nunquam mergitur undis. Nam cetera subtus volvunt preterea quod sunt in ipso car-
dine. Quam axis regat puppes subiunge. hic autem cum surgit in semper in altum. id est magis et magis in al-
tum. et ne de toto axe intelligatur sic subiunge. scilicet cum minor ursa instabit summis cheruchis.
spectans bosphoron. scilicet pontum curvantem litora scithie. Quanto aliquis magis appropinquat
ad septentrionem. tanto magis videtur super eum ursa. sicut sic lumen in monte esset positum. Quanto
magis appropinquare. tanto videtur esse altior. sic descendet te minus altum. cheruco vocantur
cornua antennarum. Bosphorum mare vocatur vel io transivit mutata in bovem. Descendet. descendit
id est quecunque. descendit artophilax est. Artophilax est quedam stella iuxta plaustrum. non tamen aliquid
de hiis que sunt in plaustro. quod videtur descendere. quam ipse removetur de septentrione. et tamen descendit
cinosura. quod videtur prior esse mari. cum sic sit te in portu syrie fert naves. Elix vocatur
maior ursa. cinosura minor. Et de syria accipi nos canopos stella illa. ideo dicit tim-
boream. quia nunquam in hac plaga nostra apparet. Que stella non ducit tamen per partes syrie. sed usque
mare. quod est ultra pharon. ita tamen ut habeas illam in sinistra parte. pharon est turris in egi-
posita in cassio monte. Hunc ducet. sed tamen cautela adhibita. et sic nota vel dicit. In medio …
est. Multa posse adhuc dicere de stellis. sed non plus est in hiis immorandum. Nam dico poti in quam pa-
te iubes vela est. Hoc vel toc funes ipsos quibus flectit navem in quocumque partem vult nauta.
Sed a non dubium diutius. [illegible] certum quod ire vellet. ideo sic solum respondet. ut hic solum servare ne …
lie appropinquet. Et relinquens hesperiam et pelago et celo. id est in quantum possis (notare) in celo et in pelago deum
tare Italiam. ideo dico dimittis. quia iam recepi corneliam que fuit prius causa quare certum iter pecii.
Hec ait ille detorsit vela pendentia [illegible]. Nam pendebant equis cornibus. et flectit navem in sini-
stram partem. Et ut possit ire [illegible] asinam [illegible] alternos vidente [illegible] in proram. et altine
tanc ad puppim. et sic est quod dicit. utque secare est. ideo dicit quod aliter secabat pelagus. quia prius ibat
navis recto itinere. [illegible] illa erat in sinistram partem. Mutavit sonum. quod tunc minus et mai-
pulsaverit ipsum mare. Asina et velnos in istis. Et ut ostendat cautelam illorum subiunge.
non aliter. et ut plus dicam. non sic moderator equorum [illegible] accedere metam quod offensa debet esse.
te [illegible] cum circuit sinistram axe cum dextra rota. Ex una parte est precipuum (periculum) mari
[illegible] gladii [illegible] et sic est ibi tamen vel debet volvere (tutius a) currum. Nam in ipso cursu non est periculum le-
[illegible] axe [illegible] ad ipsum aurigam. ideo dicit [illegible] dextra circuit. quia in ipsa reflexione latiorem
[illegible] metam [illegible] sed non eadem via. [illegible]

me debes pugnare. et hoc est quod dicit. ideo fugis quia non laboras in regna .i. ut aliquem facias regnare. et ideo fu-
gis quia uiuus est non ducibus. quod morereris pro utilitate tua sed pro libertate defendenda. et ideo fugis quia non acquiris ali
cui urbem. et ideo quia tutum est iam te uiuere. quod minime decet. Nam nunc maxime esset pugnandum cum iam hone
stas habes causas. Reuera libertas est propter. Nam cum hausisti tres dominos unum solum relicit uobis fortuna scilicet cesarem.
cum iam sit mortuus pompeius et crassus. Sed non debet uos pudere quod regia nihil plus contulit in statum legum inficiendo pom
peium. quam uos. ante parthorum plus contulit uobis inficiendo crassum. Ipsi multum contulerunt in leges. et hoc uos perdite.
et hoc dicit hyronice. o degeneres sperite munus quod contulit ptholomeus uobis. quod minime deceret uos facere re
nam degeneres. Nam quis putaret iuras maurus esse nocentem. nam potius crederet faciles te dedisse terga. et aliter ut
dicat serio. ite in hostem. et spernite munus ptholomei .i. paruum habitis quod contulit ptholomeus in leges. quasi dicat.
maiora faciatis. Et deberetis spernere. Nam quis putat maurus nocentem. quasi dicat. nullus unquam uocabit illud cede.
et ergo hac de causa debetis spernere faciendo maiora. Nam aliter crederet faciles te dedisse terga. sed primo
fugisse ab emathiis campis. Spernite. nam nisi spernatis non putabit maurus uiuus esse nocituros ulla cede.
sed potius credere uos dedisse terga. Et cum hoc credere non spernatis securi potestis abire. Nam meruistis ui
tam cesare iudice. non subacti armis et cetera. Ite o degeneres; usque illuc. quis uiuus ulla pot legi inimi
ce. et hoc hyronice. contra non hyronice. Et reuera famuli. Nam estis ad heredem. et cetera. Et quomodo hoc certum est cur
non liberi maiora mereri. sed rapiatur in undas felix coniunx magni. Et ut ostendat non uile pretium esse
dare illam subiungit. prolesque metelli. Vincite munus ptholomei .i. maiora facite quam illud fuit. si in
uertitis uxorem et filios. et hoc dicit. et me et dare non nihil confert. Si quis tamen fuga ignorantie peccat.
Non aliter reuocat eos quam pastor reuocat apes sono phrigii eris. et hoc est quod dicit. non aliter quam florife
re attonite deposuere fugam. si hoc est quod sonus phrigii eris increpat. Deposuere fugam. et repe
tunt studium laboris. et repetunt amorem sacri mellis. tunc fit illud. simul .i. post quam examina longi
effecta cerris .i. ceras euacuatas ab apiculis. et ut quamuis non miscent alas neuibus. quod faciunt dum sunt in ip
so alueari. Nam omnes tunc in globo quodam sunt iuncte. neque uolant ad utilitatem communem. sed potius quaque uolat sic
quod prince ad lasciuiam sed ad aptiat comparatione similitudine. ubi dicit. patientia in marti sic est inculcata eiusdem uoce ca
tonis instituit interius illorum agitare iactu belli. et inferre laborum. et potuit facere. quod enim docte inferre concitem
primum hoc modo. Quamuis possit ire nauigando tamen facit eos lassari eundo per harenam. De his quos uicit non aliam penam sumit.
non tamen uincere suffecit ei. post quam uenit ad regnum cyrenensium. quod est in principio affrice. ab orientali plaga. uoluit in
ire ad regnum iube. mauri situm adiuit meridianam plagam. iuxta nonam prouinciam. Regnum iube est uersus occi
dentem maxime. placuit tamen petere. sed natura uetabat ire per mediam syrtem. Natura hic accipitur quod facit omnia nasci.
Et quamuis hoc sit ex uirtute sua credit has superare. et dat diuersas opiniones unde sit quod syrtes sint ibi. et unum est quod
creator mundi cum creauit omnia relinquit has syrtes in dubio et cetera. Ideo dico in dubio. quia neque ex toto ibi est alti
tudo maris. et hoc notatur quod dicit. Neque penitus sabsedit neque ibi est sola terra. sed potius utrumque; et hoc est quod dicit. Sed sedes ia
[illegible]cuna. sede uocat illam positionem loci. eo quod ibi sederat aqua. tunc dicitur sedere aqua cum non exercere suam ui. Tat ter
[illegible]tura. quod nec est aqua. nec terra. Quasi dicat ambigua exequitur. Terra fracta et cetera. In nullos usus ideo dicit. quia nec
[illegible]ibitur. nec arabit est. Natura uocat hic quod creatum est. Super et respice ad illud et ut ita dicat. et superdicta
[illegible]dunt ibi esse syrtes. et quia sol propinquior est ibi terre. et ideo desiccata est aqua. et hoc exple. quod nunc est syrtis olim fu
[illegible] alto pelago. penitusque et cetera. Mox uel dampnosum quod nunc est syrtis erit tellus. Langi hoc quod dicitur aliquam uicia
[illegible] locum suum. et cum appropinquit terre maior calor afficit terram. et per longum tempus reuertitur in locum suum. Et
[illegible] tellus. Nam incipit decrescere. et hoc est quod dicit. Nam iam breuis et cetera. Et quamuis natura uetat tamen incipit iter per mare.
sequor et a classibus; infestam sua defendit quia classes repulit
[illegible] classis propulit mare. auster fremuit. Mare dicitur regnum austri. quia ibi maxime regnat. ex illa
[illegible] extra syrtes ueniebat uentus. et remouebat undas a syrtibus. Et cum ipse ueniat uersus kartagi
[illegible] uersus occidentem. et auster ueniat a meridiana plaga. et ideo debet uenire post terga. cum dicat a fronte
[illegible]ure. dicit quidam quod posuit austrum pro uento alio. sed possumus dicere id quod melius est. sed quod sit ipsius terre hoc fa
[illegible]ce. et dominus ibi esse sinum quendam quia uertebatur uersus meridianam plagam. Et ille uentus confregit pontum. Iterum
[illegible]llato. uel quod ipsum et harena faciebat. Nam nec est aqua. nec est terra uel syrtes. et ut dicamus in lato litore et
uocat latum litus magnum litus illud. Tum eripuit a nautis naues illas contra nautarum carbasa deprehendit. quasi dicat.
si in aliquibus inuenit carbasa extensa illas reddit ad litus unde uenerant. Et uela uicere spatium carine. ru
dentibus frustra ausis negare illa uela notho. In hoc uicere spatium carine quod maiorem sinum fecerat quam esset anima
lo usque ad ultimam partem nauis. Et quod ita intelligitur sequentia ostendit quod dicit. atque ultra proram et cetera. Et tanta
fuit uis uenti. quod si quis ligauit ipsa uela. tamen solis armamentis reuectus est. Armamenta uocat mali et funes.
et esse ipsum uelum uolutum circa malum. Et quamuis multa sint passi. illa tamen melius euenit istis. quia habuere
certum mare. Certum mare uocat quod non erat syrtes. Sed illas quasi alleuiate per celsas arbores remouere a
se frementem flatum uenti. has abstulit estus uoluens contra uentum. Nam ipsa bullicio harene ob
stabat uento. has derelinquit uada. et hoc exponit. Nam pars stabat in ipsa harena. pars stabat in aqua.
harena crescente et terra
tunc mare magis est in pactum. quia est breui. et post surgens terge est abrupta ipsi mari. Et quamuis multum
[illegible] fluctus. tamen adeo creuerat harena quod non potuit superare tumulos harene. Nam [illegible]

nec dirimentibus ausis maiore in lateribus

TX 258-422

derogat famā antiq̄tati ne ei a͞pl͞r credat.

usūmitate pelagi. 7 si sīt arua remota q̄ n̄ pot̄ uiolare aqua. 7 iō ē sicci palus. Sic ut diximꝰ pars
rrati remansit ī syrte. pars reūsa ad litꝰ uenāt secuta remigē 7 clauū. i. clauū gubernantē. 7 hi erpon.
i. sortita nautā p[er]tos illꝰ p[er]iculosi loci illesa ad[ue]n[it] 7c. Triton ē d[eu]s marinꝰ. tubicen neptuni. ac nō
uocata ē illa palꝰ. Torpentē uoc̄ iō q[uia] n̄ i[n]q[ui]etat a uento. Et dat causā q[uare] dr̄ palude t[ri]tonis. h[ic] amat
hāc. ille dico quē porrꝰ aud[it] ī toto litore [con]flantē minuta 7c. Amat dico ut fama ē. 7 q[ue] pallas
amat hāc. 7 ñ cuꝰ dare causā q[uare]. que nata 7c. Tang[it] illā fabulā dū pallas eēt ā iouē 7 cep[it] ad
eēnt dū. accep[it] tybiā. 7 dū uoluit mutari illū cep[it] nimis īflare buccā. 7 in cōmoū c[on]tos ad risū.
ipsa [illegible] nescienꝰ u[n]ī [illegible] descendꝰ ad hāc palude. 7 tand[em] recognouī causā 7c. Ibi ē altiora cū sit
ibi modiciꝰ. 7 iō ait. Illā ī p[ri]ma celo 7 d[ici]t iō nata de cerebro iouis. q[uia] d[e]a ē sapientie. 7 i cerebro
maxime regnat sapientia. Iuxta q[ua]m palude [con]labit[ur] lethen. 7 iuxta q[ua]m palude ē ortꝰ hespidū
filiar[um] athlantis. paup[er] nc̄ spoliati frondibꝰ. illā q[ui]dā fuit tutela īsopiti draconis. Sin h[ic] uoc̄ uate
ad uā. q[uia] cū nec signū appareat uñ n̄ credit[ur] ibi fuisse. 7 iō si poete aliq[ua]n uolūt t[ra]duc̄ fabu
lā n̄ credit[ur] eis. 7 sic coacti nullā t[ra]ducūt. 7 rep[re]sentat illā fabulā. fuit aurea silua 7c. Argoli
cū tyrannū uoc̄ euristeū nutriciū suū. q[ui] misit eū ad eā monst[ra] uincenda. 7 hi rogatu iunonis
nouerce sue ut i[n]ficiat. Has fabulā iō t[ra]dux[it]. ut q[uo]dā modo recrearet aīs auditoris. iā defatigat
ī seriis locis. 7 d[ici]t p[ro]p[ter] tulli ī rethorici. Et q[uia] multa passi s[unt] ī illis syrtibꝰ. q[ui]a n̄ ult[ra] adire garamantidas uiā p[ro]p[ter] q[uam] in euaser[unt]. Garamantides s[unt] p[ro]p[ri]e q[ui] et i[n]ceq; parte h[abi]t[ant] syrte. ita [illegible]
illā cōmouer[it] harena a uento. 7 hac cumulos 7 ualles. 7 ē q[uam] p[er]iculosū sic ī aq[ua]. 7 hi not[um] ē.
dubie cinge syrti terra. Nā credid[it] [illegible] effugē t[er]renā syrtī. Ruri p[er]suasit. 7 q[uia] hiemps. q[uia] fecāt
q[ua]r[e] ī nauigabile. 7 q[uia] tep[us] ip[su]m pluuiosū [per]suadet ei posse sup[er]are nimios calores. Q[uia] in [illegible] ibert
erant spes. 7c. nimios ignes. 7 nimiū ~~imbrē~~ [ignes] 7c. imbrē subiung[it]. h[oc] m[odo] sc[ilicet] ut ~~[illegible]~~ uiā
n̄ patiendo seuā eē a sole. nec seuā eē duro frigore. 7 ad singla respond[et]. ñ seua frigore libi
es polo ex una parte h[abi]tacione. ac si d[iceret] t[em]p[or]e ar[ea] nimiū calorē ipsa tep[er]at. Et q[uia] op[era] fuit ad
moniciōe ī capientibꝰ tantā difficultatē iō subd[it]. atq; i[n]gressur[i] 7c. q[uia] magna uir[tus] acq[ui]rit[ur]. sūmo
deb[et] adipisci labore. 7 q[uia] uocet magnū op[us] uirtutis subiung[it]. Vadimꝰ ī cāpos steriles. 7 usta
loca mundi. sc[ilicet] ad tyran ē nimis. 7 q[uia] unde s[unt] rare ī fontibꝰ. Et arua horrent letiferis serpentibꝰ.
Serpentes s[unt] frigide nat[ur]e. 7 iō q[ue]r[un]t calida loca. Que aū n̄ debent uos d[e]hortari. nā durū ē t[ame]n
[con]duc̄ ad statū legū retinendū. 7 ad amorē patrie ruentis. i. ut defendat[ur] ne [illegible] ar. Et q[uia] p[ro] lege
7 amore patrie h[oc] facio. iō si q[ui] [pro]posuere n̄ curare uitā. solā libtatē. ueniat p[er] media libiā.
Si q[ui] n̄ curant n̄ solū m[od]o ire. hi s[unt] mei comites. Ne [illegible] poti[us] d[e]hortari dicendo [illegible] dia. q[uia] hortari
su iung[it]. Neq; [illegible] m[ihi] 7c. Te reget illor[um] metū. si aliud [illegible] pietate q[uia] passuri eēnt. Illi sīt comi[tes]
q[ui] putat eē pulchrū. 7 romanū. pati me iubente [illegible] illa q[ue] s[unt] t[ri]stissima h[oc] [illegible] meū. dt [illegible]
sponsio ē saluti 7c. p[ro]pone ī hi q[ui] remansit ī loco ferali sp[o]p[o]nd[it] salutē remanentibꝰ secū. Et ill[e]
d[ici]t uoce d[ir]igit mag[is] d[e]hortet[ur] ne secū remaneat. Ut mag[is] hortet[ur] eos subiung[it]. hi s[unt] [illegible]
[con]dicione dū p[ri]mꝰ ingdiar harenā. Iurat q[ui]q; uidit me bibentē. q. d. nulli sit licentia [illegible]
aū q[ui] uideat me sitire. 7 estuet ille q[ui]q; me [illegible] eq[ui]te uidit pede tina peditū. hoc supi[illegible]
occurit m[ihi]. 7 sicut q[ui]q; uidit me bibitē. Et q[uia] h[ec] [con]similia uolt pati subiung[it]. Nam
dulcia uirtuti honestū ē leti [con]ciens s[unt] honesta magno [con]stat labore. q[uia] [illegible]
libia face. 7 h[oc] eq[ui] pl[ur]es dic̄. Sola libie pot̄ p[re]stare ut deceat uiros fugisse ī hac [illegible]
malor[um]. ac si d[iceret]. quāuis fuga p[er] se [con]sidāta sit t[ur]pis. t[ame]n [con]sidāta affectione catonis ē de
cens. Illā sidesest eēt [illegible] soli uiri timerat poti[us] se dare hosti q[uam] ī tanto p[er]iculo se ponere
s[ed] p[ro] plibtate restauranda h[oc] fec̄ uitā p[ro]posuit suā. Talib; uir[is] icendit āimos illor[um] uir
tute p[ro]urtutū t p[ro]uirtute suā. P[ro] Et libie [illegible] ausura illū [illegible] nēatum uirū inparuo
sepulchro ī uasit mortē catonis. Luna dicitur ē catonē [illegible] multa pati a serpentibꝰ
[illegible] a calore ī libia. p[er]mittit descriptionē libie. Et q[uia] dubitatio fuit an eēt p[r]incipal[is]
pars. an simul cū europa pars. Ostendit illas diuisos [illegible] rationes 7 ratioēs diuisas. Libie
ubi uasit [illegible] ē tcia pars rerum q[ue] habitant[ur] ita dico si [illegible] ē credendū. S; si uolum[us]
sequi uentos 7 celū [con]tinet[ur] in europa. 7 n̄ dicet[ur] p[r]incipalis pars. s[ed] pars europe [illegible] in
[illegible] libie 7 europa. Et est una pars. 7 asia alia. asia sola h[abe]t eurū q[ui] ab oriente oritur.
Europa [illegible] libie h[abe]t [illegible] zephirum qui ex occidente uenit. Nothus uenit a meridiana plaga
[illegible]

Alle Stücke stammen aus den Deckeln von Ms. 138 in 2°. Die Stücke mit den Scholien zu Lucan. Lib. IV 244–423, VIII 75–201, IX 258–422 habe erst ich 1938/39 in Ms. 138 in 2° gefunden, abgelöst und den andern zugesellt.

IV 244–423 = Fragm. I

VIII 75–201; IX 258–422 = Fragm. IV

Lehmann

… Langren